

καβούκι

καβούκι, το, ουσ. [<τουρκ. kabuk]. **1.** το όστρακο, το καύκαλο: «το σαλιγκάρι μπήκε στο καβούκι του || το καβούκι της χελώνας». **2α.** αντρικό κάλυμμα του κεφαλιού των μουσουλμάνων, που αποτελείται από μακρύ λινό ή μεταξωτό ύφασμα και δένεται γύρω από το κεφάλι τους, το τουρμπάνι: «το καβούκι φοριέται συνήθως από τους μουσουλμάνους της Ν. Ασίας». **β.** (γενικά) το καπέλο, ο σκούφος: «φορούσε ένα καβούκι στο κεφάλι του και ξεχώριζε με το πρώτο». Λέγεται και με ειρωνική διάθεση·

- *ακόμη δε βγήκε απ' το καβούκι του*, λέγεται ειρωνικά ή υποτιμητικά για άτομο που, χωρίς να έχει τις απαιτούμενες γνώσεις στη ζωή ή σε ένα επάγγελμα ή μια τέχνη λόγω μικρής ηλικίας θέλει ή προσπαθεί να συμβουλέψει άλλους, που είναι και μεγαλύτεροί του και πολύ πιο έμπειροι από αυτό: «ακόμη δε βγήκε απ' το καβούκι του ο πιτσιρικάς και θέλει να μας κάνει και το δάσκαλο!». Συνών. *ακόμη βυζαίνει το δάχτυλό του / ακόμη δε βγήκε απ' τ' αβγό του / ακόμη δε βγήκε απ' το μουνί της μάνας του / ακόμη δεν έβγαλε γένια / ακόμη δεν έβγαλε μουστάκι ή ακόμη δεν έβγαλε μουστάκια / ακόμη δεν έβγαλε τρίχες / ακόμη δεν έβγαλε τρίχες στ' αρχίδια του / ακόμη δεν έσκασε απ' τ' αβγό του / ακόμη λέει το κρέας τσιτσι / ακόμη λέει το νερό μπου / ακόμη τα κάνει απάνω του ή τα κάνει ακόμη απάνω του / ακόμη τα κάνει στα βρακιά του ή τα κάνει ακόμη στα βρακιά του / ακόμη το στόμα του μυρίζει γάλα·*

- *βγαίνω απ' το καβούκι μου*, **α.** μετά από μακροχρόνια απομόνωση αναλαμβάνω πάλι δράση στη ζωή, αποκτώ πάλι κοινωνικές σχέσεις: «αφού θρήνησε για μεγάλο διάστημα το χαμό του πατέρα του, βγήκε πάλι απ' το καβούκι του». **β.** κάνω την εμφάνισή μου από τη στιγμή που αντιλαμβάνομαι πως κάθε κίνδυνος έχει εκλείψει, ξεμυτίζω: «μόλις έφυγαν οι μπάτσοι, βγήκε απ' το καβούκι του». Από την εικόνα της χελώνας που, όταν αντιληφθεί πως έχει περάσει κάθε κίνδυνος, βγάζει πάλι το κεφάλι της έξω από το καύκαλο·

- *κλείνομαι στο καβούκι μου*, αποσύρομαι από την ενεργό δράση, παύω να έχω κοινωνικές σχέσεις, ιδίως ύστερα από κάποια αποτυχία ή απογοήτευσή μου: «απ' τη μέρα που απέτυχε να μπει στο πανεπιστήμιο, κλείστηκε στο καβούκι του || μετά το θάνατο του άντρα της κλείστηκε στο καβούκι της»· βλ. και φρ. *μπαίνω στο καβούκι μου*·

- *μαζεύομαι στο καβούκι μου*, βλ. φρ. *μπαίνω στο καβούκι μου*·

- *μόλις βγήκε απ' το καβούκι του*, βλ. φρ. *ακόμη δε βγήκε απ' το καβούκι του*·

- *μπαίνω στο καβούκι μου*, ελαττώνω το θράσος ή το θάρρος μου, γιατί αντιμετωπίζω κάποιον ή κάτι, που είναι ανώτερός μου ή ανώτερος από τις δυνάμεις μου, ή αποσύρομαι από συστολή ή φόβο: «μόλις είδε τον άλλον ν' αγριεύει, μπήκε στο καβούκι του || μόλις κατάλαβε τις δυσκολίες που είχε η δουλειά, άφησε τα μεγάλα λόγια και μπήκε στο καβούκι του || μόλις είδε να 'ρχεται ο πατέρας του, σταμάτησε τις βλακειές και μπήκε στο καβούκι του». Από την εικόνα της χελώνας που, μόλις αντιληφθεί κάποιον κίνδυνο, κρύβει το κεφάλι στο καύκαλό της· βλ. και φρ. *κλείνομαι στο καβούκι μου*.